

GUY DE MAUPASSANT

MILÁČEK

CHARAKTERISTIKA UMĚLECKÉHO TEXTU

„Kdy vás mohu vidět o samotě, abych vám řekl, jak vás miluji?“

Naklonila se k jeho uchu a potichounku zašeptala:

„Jednou k vám přijdu na návštěvu.“

Cítil, jak rudne.

„Totiž... u mě doma... je to... hodně skromné.“

Usmála se.

„To nevadí. Přijdu navštívit vás, ne váš byt.“

Nutil ji tedy, aby mu řekla, kdy přijde. Stanovila den na konci příštího týdne a on ji zajímavými slovy prosil, aby návštěvu uspíšila. Oči se mu leskly, tiskl a svíral její dlaň, tváře měl rudé, rozpálené horečkou a zpustošené touhou, která následuje vždycky, když spolu muž se ženou poobědvají nebo povečeří v soukromí.

Bavila se pozorováním, jak žadoní, a pomalu začala slevovat den za dnem. Ale on opakoval: „Zítřka... řekněte... zítřka.“

Nakonec svolila.

„Ano. Zítřka v pět hodin.“

Dlouze vydechl radostí. Dál si povídali skoro klidně, tak důvěrným tónem, jako kdyby se znali dvacet let.

Náhle se ozval zvonek. Trhli sebou a odsedli si od sebe.

Zašeptala: „To musí být Laurine.“

Dítě vešlo, nejprve se zaraženě zastavilo, ale pak se rozběhlo k Duroyovi, tleskalo radostí, že ho vidí, a křičelo:

„Ach, Miláček!“

Paní de Marelle se rozesmála.

„Podívejme! Miláček! Laurine vás pokřtila! To bude pro vás krásné jméno. Budu vám říkat Miláček!“

Analýza uměleckého textu

- **zasazení výňatku do kontextu díla**

Úryvek je z cca třetiny románu, kdy se Duroy seznamuje s Clothilde a je pokřtěn na Miláčka.

Příběh o Georgesovi Duroyovi nás bere do hlavního města Francie, kde se hlavní hrdina snaží prosadit a zbohatnout. Jako mladého ho jeho chudí rodiče poslali na studia, kde ale dvakrát propadl a neudělal maturitu (neberte si z něj příklad). Poté šel na vojnu s tím, že by mohl udělat kariéru alespoň jako voják. Dostává se tak do Alžíru. Vojenská služba přestává ale Duroye po dvou letech bavit a vydává se do Paříže, kde se domnívá, že se mu bude žít dobře a vydělá spoustu peněz. Jedinou práci, kterou ale najde, je jako úředník na ředitelství Severní dráhy, kde bere jen patnáct set franků ročně (dnes cca 6 300 Kč), což je velmi málo. Jeho život se ale rázem změní, když potká svého kamaráda Forestiera z husarského pluku, se kterým sloužil v Alžíru před třemi lety. Forestier pracuje pro tehdy ještě ne tolik významné noviny La Vie Francaise, kde řídí politickou rubriku, a vede si více než dobře. Zajdou spolu na pivo a poté nabídne Forestier Georgesovi, že by možná mohl pracovat pro něj jako redaktor. Půjčí Georgesovi na frak a pozve ho k sobě následující večer na večeři, kam jsou pozvaní i jeho přátelé z La Vie Francaise. Jdou s Forestierem ještě do opery, kde se ale Forestierovi

špatně dýchá, protože má nemocné plíce, a tak tedy brzy odchází. Duroy zůstává a poté si bere s sebou domů na noc za polovinu peněz od Forestiera korpulentní brunetu, která na něj celý večer pomrkávala. Frak si druhý den za zbylou polovinu peněz obstará v půjčovně.

Druhý den jde tedy k Forestierovi, kde poznává jeho krásnou manželku Madeleine a také její ještě krásnější přítelkyni Clothilde de Marelle. Celý večer toho moc nenamluví, ale nakonec, když se začnou bavit o Alžírsku, přidá své zkušenosti a zalíbí se i řediteli novin, panu Walterovi. Ten mu na závěr večera skutečně nabídne práci redaktora, ale Duroy mu musí druhý den donést článek o Alžírsku. Přesněji „Vzpomínky afrického pěšáka“. Duroy tedy zasedne ke stolu a snaží se psát. Má plnou hlavu věcí, které by chtěl dát na papír, ale neumí je formulovat. Zajde tedy nakonec za Forestierem, zda by mu nepomohl. Ten mu ochotně nabídne pomoc své ženy a ta s ním napíše perfektní článek, který Duroy odnese do redakce a pan Walter mu dá 200 franků měsíčně a další finanční odhodnocení za každou napsanou řádku zajímavého článku, který otisknou.

Následující den má ale Duroy dodat pokračování o Alžírsku, ale opět mu to psaní moc nejde. Rozhodne se tedy znovu zajít za Forestierovými v naději, že mu pomůžou. Forestier ho ale vyhodí se slovy, že za něj nebude dělat jeho práci. Duroy tedy článek napíše sám, ale panu Walterovi ani Forestierovi se příliš nelíbí a neotisknou ho. Práci však už má, tak plní ostatní povinnosti redaktora a Vzpomínky odkládá na neurčito.

Po dvou měsících se Duroyovi zdá, že má opět málo peněz, a přemýšlí, jak jich mít více. Vzpomněl si, že ho paní de Marelle zvala k sobě na návštěvu, a tak k ní zašel. Velice si rozuměli a ona ho prosí, aby chodil častěji. Paní de Marelle má malou dcerku, která si ho také hned oblíbí a začíná mu říkat „Miláčku“. Později jde Clothilde s Forestierovými na večeři a Georges je taky zván. Po večeři doprovází paní de Marelle domů a před jejím domem ji vášnivě políbí. Od této chvíle se stává milencem paní de Marelle. Clothilde ale nechce chodit za Duroyem domů, a tak si najímá byt v Rue de Constantinople. Manžel Clothilde jezdí domů jen velmi málo, a tak se Georges s Clothilde scházejí často. Chodí na večere a do klubů a také do opery. Duroyovi přestávají stačit peníze a půjčuje si u přátel v redakci.

Jednoho dne jdou s Clothilde do opery a potkají onu tlustou brunetu Rachel, která Georgese pozdraví, ale jelikož on dělá, že ji nezná, tak se Rachel urazí a způsobí Duroyovi scénu, po které uteče paní de Marelle z opery.

Jednoho dne se Forestier na Duroye naštve kvůli nějakému článku a Duroy je tak vytočený, že se rozhodne jít k Forestierovi domů a svést Madeleine. Ta mu na to ale neskočí a řekne, že budou pouze dobří přátelé.

Později se setkává s Clothilde na večeři u Walterových, ale ta se vůbec nezlobí, protože je do Georgese bezhlavě zamilovaná.

Charles s Madeleine odjíždějí do Cannes, kde je podle doktora lepší vzduch. Ale to nepomáhá a Forestier umírá na souchotiny. Ještě před jeho smrtí pošle Madeleine Georgesovi dopis, aby přijel. Po jeho smrti ji požádá o ruku a ona o něco později přijme. Když se o jejich sňatku dozví Clothilde, odchází od Duroye. Madeleine si přeje neoficiální sňatek mimo Paříž a na svatební cestu chce jet za Duroyovými rodiči do Rouenu. Tam se jí ovšem vůbec nelíbí, a tak hned následujícího dne odjíždějí zpátky do Paříže. Georges se začíná na přání Madeleine podepisovat v článcích jako Georges du Roy de Cantel, zní to vznešeněji. Du Roy přejímá Charlesovu funkci v redakci, ale zjišťuje, že vše není tak lehké, jak se zdá. Hned třetí den utrpí šok, když přijde domů s květinami pro Madeleine, ale najde na krbové římse ty samé. Jsou od hraběte de Vaudrec, který k nim podle zvyku chodí každé pondělí na večeři. Také v redakci to nemá lehké, protože mu všichni „omylem“ říkají Forestiere. U Vaudrece to ovšem neskončilo a skoro každý den u nich večeřel jiný poslanec.

Duroy neustále pronásledují vzpomínky na milování s Clo, a tak se rozhodne zajít k ní na návštěvu. Ona se na něj vůbec nezlobí a začínají se opět scházet v rue de Constantinople.

Georges si začíná dělat zálsuk i na manželku pana ředitele, Virginii Walterovou. Paní Walterová si hraje na nedostupnou, ale nakonec přeci jen podlehne a beznadějně se zamiluje do Miláčka. Chce být pořád s ním a Georgesovi to začíná lézt velice na nervy. Navíc se s ní také schází v rue de Constantinople, takže tam má občas i dvě ženy po sobě. Také se mu velice líbí její dcera Suzanne,

kteřá chová k du Royovi velké sympatie. Začne být na paní Walterovou zlý a hrubý, ale nepomáhá to. Řekne tedy, že se s ní rozchází.

Virginie mu jednoho dne pošle do redakce vzkaz, že s ním potřebuje naléhavě mluvit a že se sejdou v rue de Constantinople ve dvě hodiny, kde měl ale schůzku ve čtyři s Clo. S Clothilde se poslední dobou velice sblížili a nerad by o ni přišel. Paní Walterová mu na schůzce vyloží plán svého manžela o podvodu s akciemi Maroka a nabídne mu možnost vydělat také nějaké peníze koupením oněch akcií. Du Roy přijme, ale dělá, že spěchá, a posílá Virginii pryč. Ještě předtím mu ale Virginie namotala na knoflíky od vesty své vlasy, čehož si du Roy nevšimne, a když přijde Clothilde, hned je objeví. Ví, že nejsou Madeleine, a rozčilená odchází. Du Roy se jí snaží zastavit, ale je mu jasné, že se zase vrátí.

Mezitím umírá hrabě de Vaudrec a odkáže Madeleine celý svůj majetek, milion franků. Du Roy je našťvaný, že nedostal polovinu, a žádá po Madeleine, aby mu ji dala, protože stejně potřebuje manželovo právní stvrzení, že dar může přijmout. Georges získává mnoho peněz a navíc vydělá 70 tisíc na akciích. Ovšem pan Walter a poslanec Laroche získávají z akcií podstatně větší jmění a du Roy je opět našťvaný, že má málo, a chce si vzít Walterovu dceru Suzanne a s ní i velké věno. Je ale ženatý, a tak se rozhodne přistihnout svou ženu při nevěře, aby měl důvod k rozvodu a zároveň nebyla pošpiněna jeho čest. Společně s komisařem zastihnou Madeleine in flagranti s už nynějším ministrem Laroche-Mathieuem.

Du Roy vymýšlí, jak si vzít Suzanne, protože ví, že k tomu rodiče nikdy nesvolí. Rozhodne se ji tedy unést a ona souhlasí. Odjedou spolu na venkov, odkud Georges posílá dopisy panu Walterovi a ten ze strachu ze skandálu ke svatbě svolí. Vracejí se tedy do Paříže. Svatba se koná zanedlouho a matka nevěsty, Virginie Walterová, je celá v černém. Miláček zde potká Clo, která mu podává ruku a dává najevo svou oddanost.

- **téma a motiv**

téma: návštěva Duroye o Clothilde

motivy: návštěva, byt, touha, radost, zvonek, dítě

- **časoprostor**

prostor: Paříž

čas: 1877–1880

- **kompoziční výstavba**

Děj je vyprávěn chronologicky.

- **literární forma, druh a žánr**

próza, epika, román

- **vypravěč**

vševědoucí vypravěč v er-formě

- **postava**

Georges Duroy – chytrý, hezký, šarmantní, nebojí se podvádět a riskovat, má rád Clothilde, ostatní spíš využívá pro svůj vzestup a kariéru

Clothilde de Marelle – vdaná mladá žena, velice krásná, chytrá a okouzující, s Duroyem si velice rozumějí

Laurine – dcera Clo, oblíbí si Duroye a hraje si s ním jako dítě, i když se snaží chovat dospěle, pokřtila Duroye na Miláčka

Madeleine – hezká, chytrá, umí s lidmi manipulovat, vyrovnaná žena

Virginie Walterová – starší, manželka ředitele novin La Vie Francaise pana Waltera, miluje bezmezně Miláčka

pan Walter – ředitel novin La Vie Francaise, boháč, má styky s významnými lidmi

Suzanne Walterová – na rozdíl od své matky hezká, mladá, důvěřivá

- **vyprávěcí způsoby**

přímá řeč: Duroy, Clothilde, Laurine

nepřímá řeč: on ji zajímavými slovy prosil, aby návštěvu uspíšila

pásmo vypravěče v menší míře

- **typy promluv**

dialog Duroye a Clothilde

monolog Laurine

- **jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku**

zdrobnělina potichouнку

apoziopeze Totiž... u mě doma... je to... hodně skromné.“; „Zítřa... řekněte... zítřa.“

přezdívká Miláček

- **tropy a figury a jejich funkce ve výňatku**

epiteton zajímavými slovy

hyperbola tváře měl zpustošené touhou

přírovnání tak důvěrným tónem, jako kdyby se znali dvacet let

Literárněhistorický kontext

- **kontext autorovy tvorby**

2. polovina 19. století

Guy de Maupassant (1850–1893)

- narozen na zámku Miromesnil ve šlechtické rodině
- v jedenácti letech se mu rozvedli rodiče, a tak odcestoval s matkou do Normandie
- od třinácti studoval v Rouenu, kde v osmnácti zachránil tonoucího básníka Algernona Charlese Swinburne
- studoval poezii a drama; zúčastnil se prusko-francouzské války
- 1871 opustil Normandii a přestěhoval se do Paříže, kde byl zaměstnán jako námořnický úředník
- 1878 se stal redaktorem ve významných novinách, jakými byly např. Le Figaro, Gil Blas, Le Gaulois nebo l'Echo de Paris
- v tomto období začíná nejvíce rozkvétat jeho spisovatelské umění
- hodně cestoval po Středomoří
- již od mládí byl nakažen syfilidou, i když to dlouho popíral. Na konci 80. let byla tato nemoc již příliš pozorovatelná na jeho osobnosti, trpěl depresemi, bolestmi a strachem ze smrti, situace mu neulehčovaly ani halucinace, při kterých si představoval, že mu mozek pomalu rozežirají mouchy.
- 1892 se pokusil o sebevraždu, ve které mu zabránil jeho sluha, poté byl převezen do ústavu pro choromyslné, kde 6. července 1893 zemřel

Povídky:

Kulička – 1880, prostitutka přezdívaná Kulička jede dostavnicem s lidmi, kteří jsou společensky výš než ona. Rozdělí se s nimi o své jídlo. Cestou je donucena vyspat se s důstojníkem pruské armády, aby mohli pokračovat v cestě. Od té chvíle jí všichni pohrdají a svoje jídlo jí nedají.

U Tellierů – 1881, ředitelka nevěstince „U Tellierů“ jednoho dne odjíždí na venkov, na první svaté přijímání dcery svého bratra, s sebou bere svých 5 svěřenkyň. Na vesnici jsou všemi obdivovány a rodina jejího bratra se snaží, aby vše své bohatství odkázala jejich dceři.

Slečna Fifi – 1882, děj ukazuje na období francouzsko-pruské války, kdy prusí vojáci obsadili zámek Uville v Normandii. Jedním z vojáků je i Wilhelm Eyrik, který je přezdívan slečna Fifi. Eyrik je velice arogantní a rád ničí, trápí a zabíjí. Z Paříže jim bylo přivezeno pár nevěstek, aby se vojáci nenudili. Wilhelm je jednou z nich pobodán a umírá.

Povídky sluky – 1883, *Ve svitu luny* – 1884, *Sestry Rondolcovy* – 1884, *Miss Harriet* – 1884, *Tonda* – 1885

Yvette – 1885, do Paříže přijíždí Leon Saval za svým přítelem Servignym a jsou společně pozváni na víkend na venkovské sídlo vedoucí nevěstince. Servignym je velice zamilovaný do její dcery, která ještě neví, co její matka ve skutečnosti dělá. Proto, když se to o tomto víkendu doví, je tak zmatená, že chce spáchat sebevraždu. Když si v poslední chvíli uvědomí, že by chtěla žít, Servign k ní vyšplhá a dá jí nabídku ke sňatku.

Povídky dne a noci – 1885, *Pan Parent* – 1886, *Malá Roquová* – 1886, *Mládenec paní Hussonové* – 1888, *Levá ruka* – 1889, *Marná krása* – 1890

požadavkům klasického fantastična odpovídají povídky:

Strach – 1882, *Ruka* – 1883, *Zjevení* – 1883, *Horla* – 1887

romány:

Příběh jednoho života – 1883, příběh ženy, která se nakonec vyrovná se svým smutným osudem, je zasazen do prostředí normandského venkova

Mont-Oriol – 1887, popisuje na pozadí intimního milostného příběhu dravé podnikatelské aktivity související s objevem léčebného pramene

Petr a Jan – 1888, *Silná jako smrt* – 1889, *Naše srdce* – 1890

divadelní hra:

Domácí mír – byla poprvé uvedena v roce 1893

- **literární / obecně kulturní kontext**

Představitel realismu a naturalismu:

Realismus

- za jeho tvůrce je považován Émile Zola
- další představitelé: Guy de Maupassant, Gustave Flaubert, Alphonse Daudet
- hrdinové z okraje společnosti, týrané ženy a děti, opilci
- děj často končí špatně
- spisovatele láká pesimismus – lidská bída, smrt, stáří, drastické a odpuzující scény
- původní filozofický význam slova naturalista odkazoval k inspiraci empiricky orientovanou přírodovědou
- naturalismus souvisí s determinismem – člověk je předurčen prostředím a vrozenými vlastnostmi – dědičnost
- autor nevstupuje ani nezasahuje do děje, nechává vyvíjet události přirozeně
- cílem je obnažit člověka ve fyziologické podstatě, jako bytost se řídí pudy, ne mozkiem

Naturalismus

- z latinského natura = příroda
- je to umělecký směr, ve kterém se snaží naturalista zachytit nezkreslenou realitu
- vznikl v 70. letech 19. století ve Francii z klasického realismu, chápe se jako jedna z jeho podob

realismus:

Stendhal (1783–1842)

- francouzský romanopisec, hudební a literární kritik, autor cestopisů a teoretických spisů
 - základní motiv – hledání lásky
 - jeho hrdinové se často brání společenským normám – časem zjišťují, že marně
 - narodil se v zámožné měšťácké rodině v Grenoblu a dostalo se mu dobrého vzdělání
 - zúčastnil se Napoleonova tažení na Rusko (7 let žil v Itálii)
 - po návratu do Francie se zapojil do bojů o novou literaturu a o romantismus a proti dvorskému klasicismu
 - hlavním cílem umění je podle Stendhala působit na publikum, zaujmout jej a otrást jím
 - po Sametové revoluci jmenován konzulem v Terstu
 - zemřel při návštěvě Paříže, kdy ho na ulici postihla mrtvice
 - jeho tvorba oceněna až po jeho smrti (kolem roku 1880)
- díla: *Červený a Černý*, *Armance*, *Lamiel*, *Růžová a zelená*

Honoré de Balzac

L. N. Tolstoj

Fjodor Michajlovič Dostojevskij (1821–1881)

- ruský spisovatel, filozof a předchůdce psychologické prózy
 - narozen v Moskvě jako syn lékaře
 - vystudoval vojenské technické útočiště
 - patřil do skupiny utopického socialisty Michila Vasiljeviče Petrašovského
 - za členství byl odsouzen k trestu smrti (těsně před popravou trest změněn na 4 roky v káznici a na nucené práce na Sibiři)
 - po návratu měl 2 delší pobyty v západní Evropě
 - bojoval za proměnu Ruska (pronásledován carskou policií)
 - s bratrem vydávali časopis *Čas*
 - zemřel 1881 na plicní krvácení spojené s rozedmou plic a epileptickým záchvatem
- díla: *Chudí lidé*, *Bílé noci*, *Dvojník*, *Zápisky z mrtvého domu*, *Zločin a trest*

naturalismus:

Émile Zola, Alphonse Daudet

Gustave Flaubert (1821–1880)

- francouzský spisovatel, představitel naturalismu
- studoval práva v Paříži, ale kvůli epileptickým záchvatům studia nedokončil
- finančně byl zajištěn, proto měl mnoho času na psaní
- byl samotář, odmítl manželství jako projev měšťáctví
- vynikal ve filozofické a psychologické analýze
- hodně cestoval – Itálie, Tunis, Blízký východ
- zemřel 8.4.1880 v Croissetu

díla: *Paní Bovaryová, Salambo, Bouvard a Pécuchet*

Další údaje o knize:

- **dominantní slohový postup:**

vyprávěcí a popisný

- **vysvětlení názvu díla:**

Miláček – přezdívka hlavního hrdiny od dcery Clothilde, protože si ho velice oblíbila

- **posouzení aktuálnosti díla:**

Dílo je stále aktuální, využívání citových vazeb k vlastnímu prospěchu platí i dnes.

- **pravděpodobný adresát:**

Knih je určena všem čtenářům, nemá konkrétního adresáta.

- **určení smyslu díla:**

Autor popisuje Georgesův rychlý postup v kariéře pomocí oblíbenosti u žen.

- **zařazení knihy do kontextu celého autorova díla:**

Miláček je zřejmě nejznámějším Maupassantovým románem, vyšel roku 1885 jako druhý autorův román.

- **tematicky podobné dílo:**

Molière – *Lakomec*: touha hlavního hrdiny po penězích

Gustav Flaubert – *Paní Bovaryová*: zaslepenost hlavního hrdiny láskou, stejná země a čas

- **porovnání s filmovou verzí nebo dramatisací:**

Viděl jsem pouze nejnovější ztvárnění Miláčka s Robertem Pattinsonem, ale vůbec se mi nelíbilo. Film vynechává skutečnou lásku ke Clothilde a působí tak nějak volněji. Možná proto, že režiséři jsou amatéři, anebo proto, že Robert by měl zůstat u role upíra 😊.